

פרשת וירא

העלון יוצא במהדורה מקוונת בלבד. מי שיכול להפיץ - יבורך!

אליו ההר, לגודל תשוקתו.

חלילה לטעות כאילו בגלל אברהם אירע הדבר, אלא כפי שקרה כששהה עם לוט, כמאמר חז"ל על הפסוק "וה' אמר אל אברם אחרי הפרד לוט מעמו" - כל זמן שהרשע עימו, היה הדיבור פורש ממנו, ואף כאן, כל זמן שהנערים גסי החומר היו עימו. לא היה יכול הר המוריה, שעליו השכינה להתקרב אל אברהם. ועל כן אמר אברהם לנעריו "שבו לכם פה עם החמור", כלומר: מיזככם ובגללכם אירע לי כזאת, בעטיה של גסות החומר הדומה לחמור, ועל כן רק "אני והנער נלכה עד כה".

ואמנם מעיד הפסוק מיד: "וילכו שניהם יחדיו". רק שניהם ולא היה זר במחיצתם, ואז "ויבואו אל המקום אשר אמר לו האלוקים" - תיכף ומיד! (ושלל לא יחסר)

"וַיִּקַּח אֲבָרָהָם אֶת עֵצֵי הָעֵלֶה וַיִּשֶׂם עָלָיו יֶצְחָק בְּנֵוֹ יִקְחַ בְּיָדוֹ אֶת הָאֵשׁ וְאֶת הַמֶּאֲכָלֶת וַיִּלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו" (כב, ו).

מפרש רש"י: "וילכו שניהם יחדיו" - אברהם שהיה יודע שהולך לשחוט את בנו, היה הולך ברצון ובשמחה כיצחק שלא היה מרגיש בדבר".

נדלג שני פסוקים, שם נאמר שוב: "ויאמר אברהם אלוקים יראה לו השה לעולה בני וילכו שניהם יחדיו", ושם מפרש רש"י: "ואף על פי שהבין יצחק שהוא הולך להישחט - וילכו שניהם יחדיו, בלב שווה".

לכאורה - **העיר הגאון רבי עזרא אלטשולר זצ"ל, בעל "תקנת עזרא"** - מילא בפעם הראשונה, כאשר יצחק לא ידע עדיין לאן הוא הולך ולאילו מטרה, ודאי שכוונת הכתוב באמרו "וילכו שניהם יחדיו" היא שכשם שיצחק הלך ברצון ובלי עצב, כך גם אברהם הלך ברצון ובשמחה, וכפירוש רש"י, אבל בפעם השנייה, כאשר יצחק כבר ידע שהוא הולך להישחט - מנין לו לרש"י שכוונת "וילכו שניהם יחדיו" היא ששניהם הלכו בשמחה, ואולי הכוונה הפוכה בתכלית: ששניהם הלכו ביגון ובעצב?

זאת ועוד: מנין לנו בכלל שמשמעות "וילכו שניהם יחדיו" היא שמחשבותיהם היו זהות, שמא ה"יחדיו" מתייחס רק לעצם ההליכה ולא להרהורי ליבם?

והוא מביא יישוב נפלא ששמע בימי חורפו, כמדומה לו שהיה זה בשמו של הגאון רבי יצחק מוואליז'ין זצ"ל: הגמרא בכתובות (דף סב.) מספרת על יהודי וגוי שהלכו יחד בדרך, אולם הגוי לא הצליח להדביק את קצב הליכתו של היהודי, ובכדי שהיהודי יאט את קצב הליכתו, הזכיר לו הגוי את חורבן בית המקדש, נאנח היהודי אך לא האט את פסיעותיו, שאלו הגוי: וכי לא שגורה בפיכם האמירה "אנחה שוברת חצי גופו של אדם", ואיך יתכן שלמרות שהצטער וגאנחת - עדיין איני מצליח ללכת במהירות כמוך? השיב לו היהודי: אין הדברים אמורים אלא בשמועה חדשה, אבל השמועה על חורבן הבית אינה חדשה עבורנו, ומכיוון שאנו מורגלים בה - אין היא שוברת את חצי גופנו.

הרי למדנו מדברי הגמרא שני דברים: האחד - שאם שני אנשים הולכים יחד, ואחד מהם מצטער והשני אינו מצטער, לא יוכל ההולך בצער ללכת במהירות כמון זה שאינו מצטער, אלא יישאר מאחור מפני צער, והשני - אם שנים הולכים יחד, ושניהם מצטערים, אך אחד מהם מצטער בצער ישן והשני בצער חדש, הרי זה שיש לו צער חדש לא יוכל ללכת מהר כמו חבירו שצערו הוא ישן, אלא בעל הצער החדש יישאר מאחור.

עתה נפלאים ומאירים דברי רש"י בשני הפסוקים: בפעם הראשונה, כשיצחק עדיין לא ידע לאן הוא הולך, ודאי הלך ברצון ובשמחה, ומכיון שכך, הרי ממאמר הכתוב "וילכו שניהם יחדיו" מוכרח שגם אברהם הלך בשמחה, כי אילו היה בליבו של אברהם צער כלשהו, לא היה יכול ללכת עם יצחק "יחדיו", אלא ודאי שגם אברהם הלך ברצון ובשמחה.

וגם בפעם השנייה, לאחר שגם יצחק כבר ידע שהוא הולך להישחט, יש הוכחה מלשון הכתוב "וילכו שניהם יחדיו" - ששניהם הלכו בשמחה, כי אילו אחד הצטער ואחד לא, לא יכלו ללכת "יחדיו", וגם לומר ששניהם הצטערו לא נוכל, שהרי במקרה כזה ליצחק היה זה צער חדש, על דבר שנודע לו זה עתה, בעוד לאברהם היה זה צער ישן, שהרי הוא כבר ידע שהולך הוא לשחוט את בנו, ואם כן היה לו ליצחק להישאר מאחור.

מלשון הכתוב, שנקט גם עתה "וילכו שניהם יחדיו", יש ראייה ניצחת ששניהם הלכו בשווה, ברצון ובשמחה!

ורבי עזרא אלטשולר מסיים: **"וזהו כפתור ופרח!"** (כמוצא שלל רב - ימים נוראים)

"והוא עִמָּד עֲלֵיהֶם תַּחַת הָעֵץ וַיֹּאכְלוּ" (יה, ח).

כאשר נפגש הצדיק רבי חיים מקוסוב זיע"א עם מחותנו הצדיק רבי ישראל מרוז'ין זיע"א הכינו בני הבית סעודה גדולה לכבודם של שני שרפי קודש אלה. רבי ישראל נוהג היה שלא לאכול כמעט מאומה וגם כעת לא שינה ממנהגו אלא טעם מעט מזעיר ודחה את הצלחת מעליו.

מחותן יקר - שאל הרה"ק מקוסוב זיע"א - מדוע אינכם סועדים את לבכם? לפני שירדנו לעולם הזה - השיב רבי ישראל - התנינו מפורש תנאי עם הגוף שלא נרד לעולם הגשמי אלא אם כן יסכים הגוף שלא ליהנות מהאולם הזה ויסתפק רק בנחוץ לו להחזיק את עצמו. כאשר שמע את הדברים הפסיק הרבי מקוסוב את אכילתו ודחה גם הוא את צלחתו מפניו.

שאל אותו רבי ישראל: ואתה מחותן, מפני מה אינך אוכל? האם גם אתה התנית כך עם גופך?

אני לא התנית כל תנאי - השיב רבי חיים בחייו - אלא שלימוד גדול למדתי מהנהגת ליל שבת, כאשר שבים מבית הכנסת מלווים לו לאדם שני מלאכים, ובהגיעו הביתה מברך אותם האדם בברכת "שלום עליכם מלאכי השרת", ו-"בואכם לשלום מלאכי השלום".

אולם - המשיך הרבי מקוסוב - עוד בטרם נפתח בסעודת השבת אנו אומרים: "צאתכם לשלום" מדוע איננו מזמינים אותם לסעודה? האם זו קבלת פנים ראויה?

אלא - סיים הרבי מקוסוב - אנו אומרים כן מפני שאין זה נעים לשבת לסעודה יחד עם מלאכים שאינם אוכלים ושותים...

"בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַיֵּשֶׂא אֲבָרָהָם אֶת עֵינָיו וַיִּרְא אֶת הַמָּקוֹם מֵרֶחֶק. וַיֹּאמֶר אֲבָרָהָם אֵל נַעֲרָיו שְׁבוּ לָכֶם פֹּה עִם הַחֲמוֹר וְאֲנִי וְהַנֶּעֶר נִלְכָּה... וַיִּלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו... וַיָּבֹאוּ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר לוֹ הָאֱלֹקִים" (כב, ט-ז).

הגאון רבי חיים אלעזר וואקס זצ"ל, בעל שו"ת "נפש חיה" - הקשה כמה קושיות על לשון הפסוק:

א. לשם מה צריך הפסוק להדגיש שאברהם ראה את המקום "מרחוק", די היה לומר שכאשר ראה אברהם את המקום ציוה אל נעריו להישאר, ומהי הנפקא-מינא בידיעה שראה את המקום מרחוק?

ב. עצם הדבר טעון הסבר: מדוע כאשר ראה את המקום ציוה לנעריו להישאר? איזה נזק יגרם אם גם הם יהיו עימו בשעת העקידה?

ג. מדוע את ציווי להם להישאר, צריך אברהם לומר בלשון "שבו לכם פה עם החמור"? למה לו להזכיר את החמור? ואמנם, חז"ל דרשו שהכוונה ל"עם הדומה לחמור", ובכך רמז על נעריו שהם גסי החומר - כחמור, ועדיין לא מובן לאיזו תועלת אמר להם אברהם שהם גסי חומר כחמור, ולמה דווקא עכשיו, ברגעי ההוד שלפני עקידת בנו יחידו?

ד. מדוע נקט הפסוק לאחר מכן לשון "וילכו שניהם יחדיו"? והלא המילה "יחדיו" מיותרת, שהרי אנו יודעים שלאחר שנשארו הנערים והחמור, הרי נותרו רק שניהם בהליכתם? (עיין ברש"י שהביא את דברי חז"ל לפרש קושיא זו).

ה. הרי המהלך מבאר שבע להר המוריה חצי יום א"כ איך לקח להם ג' ימים? בבואו ליישב קושיות אלו, מקדים בעל "נפש חיה" את דברי האלשיך בפרשת לך לך, וזה לשונו: "אך הנה ידענו כי הר המוריה אשר שם השכינה הוא נגבה לארץ ישראל, ואשר לו חשק ללכת ולקרב שמה - גם קדושת המקום מתקרבת אליו, כמו שהיה ביעקב: "ויפגע במקום", שהר המוריה בא לקראתו, וההיפך במתרחק. כמו שנאמר "וכי ירבה ממך הדרך", כי על הראות לך כי רב הדרך, ותתרחק מהמקום - גם המקום הקדוש יתרחק ממך. אך להיפך היה באברהם, החפץ להידיבק בקדושת המקום, כי על כן כאשר היה הולך - הוא הלך לעומתו היה נוסע הנגבה, הוא הר המוריה, כי קדושתו באה ונוסעת לקראתו".

לאור דברי האלשיך, יתורצו כל הקושיות:

נפשו של אברהם נכספה לקיים את מצות בוראו, ועל כן השכים בבוקר, שזרזין מקדימין למצוות, ואח"כ חבש את חמורו בעצמו ולא ע"י אחד מעבדיו, כפי שכתב רש"י, ולאחר שהוכיח תוסקה וזריות שכזו נפשו איוותה להר המוריה, היה מן הראוי שגם המקום הקדוש יתקרב אליו, כדברי האלשיך. אך לאחר כל זאת, כאשר נשא אברהם את עינו ביום השלישי, מה נעצב לראות את המקום "מרחוק", וכאשר ראה שההר עודנו רחוק ממנו, חשב על מה ולמה לא מתקרב

סיפור נפלא הובא בספר "נפלאותיו לבני אדם", והרי הוא לפניכם: החתונה המפוארת הסתיימה זה עתה. השעון מורה על השעה אחת אחר חצות. יוסף עדיין ניצב באולם ותוהה אולי בכל זאת כדאי לצאת היום מבני ברק ולשוב אל ביתו שבביתר. אמור היה לעשות זאת מחר, אולם ללא ספק מבחינתו ומבחינת הילדים עדיף לשוב עוד הלילה - אלא שאין לו עדיין כל תכנית מעשית כיצד לעשות זאת.

תוך כדי שר' יוסף טווה את חוט מחשבותיו נכנס אל האולם נהג מונית המציע שרות לבני המשפחה הנוותרים. מששאלו ר' יוסף על נסיעה מבני ברק לביתר נקב הנהג בסכום של 200 שקל. המחיר נראה לר' יוסף כמחיר סביר בהתחשב בשעה המאוחרת ובעובדה שמחיר זה כולל בתוכו עצירה בסמוך לבית ההורים לשם איסוף המזוודות. הנהג שענה לשם רמי אכן לקח את ר' יוסף ואיתו הילדים העייפים ומטען המזוודות.

רק יצאו מן העיר ופיו של הנהג החל נפתח. בשצף קצף החל מסיט את נושאי השיחה ומגלגלם אל וויכוחים והתרסות מתוך כעס ושנאה בלתי מרוסנת. מר היה לר' יוסף עם העובדה, אלא שכבר לא יכול היה לשנותה. ניסה לשתוק, לסנות להירדם, לשכך במלה או שניים את חמתו הבווערת של הנהג אולם ללא הועיל. הנהג תסס על מקומו ולא חדל מלפרוק את זעמו ולקטור:

"אתם החרדים, אינכם נושאים בנטל, רק לעצמכם דואגים, לא תורמים כלום ליישוב. אין לכם בעולמכם אלא את חייכם הפרטיים, השאר לא מעניין אתכם, חילים נהרגים בצבא ואתם סועדים עם הילדים. אתם החרדים סוחטים את קופת המדינה, אתם עלוקות מוצצי דם, ועוד כאלו 'פנינים' לרוב.

מספר ר' יוסף: "בסתר ליבי חשתי לשלומה של הנסיכה הזאת, בשעות הלילה הקטנות. אם אין יראת אלוקים, ידעתי את הכתוב, הרי שלא רחוק החשש מלסכן חיי אדם. דרוך הייתי ומתוח מהצעד הבא של הנהג, התפללתי בלבי כי נגיע בקרוב ואפרד בשלום מפקעת הזעם שלו. לא התווכחתי, לא נכנסתי לשיחה, שתקתי וקווייתי לטוב.

ואז, במרוכז של כביש ירושלים תל אביב, נשמעה לפתע מהלומה אדירה מתוך הרכב, משהו התפוצץ בחלקי המנוע פנימה וענן שחור עלה וטשטש את הראות. קול הנפץ עורר את הילדים המבוהלים שפרצו בבכי מבוועת. רמי השתתק באחת, הסב את הרכב אל השוליים, הבחין באש בווערת והורה לנו לצאת מיידית. "לצאת" משמע להוציא ילדים קטנים מייללים ולהשיבם בפאתי הדרך, בשולי כביש סואן, בשעה המתקרבת לשתיים וחצי לפנות בוקר. הוצאנו את המזוודות והעגלות אל שולי הכביש, נתונים למזג

שהרוויח משהו מכל העסק הזה. אני כבר אביאך ברכבי עד דלת ביתך".

ניסיתי להתנגד. לו היה זה נהג אחר - עוד ניתן היה לדון בדבר. אולם התנהגותו המחפירה של רמי לא גרמה לי לשמוח לנהוג עמו 'לפנים משורת הדין'. אלא שהאברך היה נפלא ממני: "בין כך היית משלם את המאתיים הללו. היפרד מהם, תן לו אותם, הבן ללבו". כאשר גואה לבו של אדם טוב, מוצפת כל סביבתו באור יקרות של טוב לב. דבריו חיממו את לבי, וניגשתי אל רמי עם מאתיים השקלים בידי "קח", דברתי בקולו של מיטבי, "אינך צריך להפסיד מהתקלה הבלתי צפויה".

רמי היה המום. ניצב נבוך ונכלם ולחץ את ידי. קולו רעד: "אתם... אתם... אני טעיתי בכם... אתם... אצלנו זה לא..." מאתיים השקלים צרבו את בשרו. צר היה לי לראותו מתבייש כל כך. לא שמחתי לאיד, חלילה. לא נעים לראות אדם מתבוסס בבושה מבלי למצוא לעצמו מקום. החליף עמידה וחיפש גוואטות אחר מילים מבטאות: "הוכיחו לי מלמעלה שאתם טובים כל כך... אני לא בסדר... אני... אתם..."

ליטפנו את שכמו: "אתה בסדר גמור", דיבר האברך בחום על לבו הנרגש של רמי, "הנה, גם לרכב קרה פנצ'ר ועוד מעט יתוקן, והכל יהיה בסדר. פנצ'רים זה ענין שקורה הרבה, לרכבים וגם לאנשים, העיקר שבסוף הכל מסתדר...".

במלים כאלה הופשרה האווירה וחיך נעים התפשט על פניו הנבוכות של רמי.

לא פיללתי להיפרד מרמי בתחושה כל כך טובה. שווה היתה לי אותה תקלה, על כל שנלווה אליה - בכדי לגלות את אורו של אברך זה. או יותר נכון: כדי שרמי יגלה אותה. גאוה מלאה את לבי. אשרי העם שככה לו...

ובהאיר עלי יקר נפש האברך דן, בעודו מאיץ בי בטוב לבו להיכנס אל רכבו ולצאת לעבר ביתי - העפתי מבט נוסף על רמי וראיתי את עיניו נוצצות בחשכה באור יהודי. פנימיונתו בהקה מולי באותן דקות: "גם הוא נפלא", הרהרתי.

רגשות העלבון והמרירות נהדפו ממני מול אור גדול ונעים של תחושות עדינות והבנה, חמלה ונעימות. שוכנים באדם כוחות נפלאים, ניתן באחת להסיר מעליהם את שכבת האבק הנרגזת, זה אפשרי גם בשעה קשה ועייפה, אורח זורח מאליו על הנפש.

ככה זה בסביבתם של טובי הלב, אשר הכל סביבם רק חן וחסד. חיכם ממתקים וכל כולם מחמדים. שמש אישיותם מקרינה על הסובב להם. עולמם כולו אומר טוב, עולם שכולו טוב... (אמונה שלמה)

אוויר בלתי נעים. נפופים לעוברים ושבים ותחנוני אצבעות אליהם כי יואילו לשית עין אל הקורה כאן בשולי הכביש לא זכו לשום תגובה. עשרות מכוניות חלפו, איש לא עצר. כהד הצטלצלו דבריו של רמי: "... דואגים רק לעצמכם... חיים רק למענכם...". על רקע דבריו מצפה הייתי לשלל הפחות אחד מבין אלה שאינם חרדים, הנמנה על החיים עבור הזולת ורק עבורם יואיל לעצור עבורנו אולם לדאבוני זה לא קרה.

רגעים נוספים חולפים, פמלייתנו מחכה לישועה והנה מכונית שנהגה הבחין בנו עוצרת בסמוך. הלב מחסיר פעימה בתקווה שלא היה זה אדם בלתי רצוי. והנה הפלא ופלא לא יאומן כי יוסף. מי יוצא מהרכב?... אברך חרדי. לא פחות ולא יותר. אחד מאלה החיים רק עבור עצמם, שאין להם בעולמם אלא את חייהם הפרטיים וזולת זה מאומה לא מעניין אותם. ציצייתו ופאותיו נעות וכל כולו נכון לעזרה.

שחתי לו את המתרחש, שמע גם את חוות דעתו של רמי ומיד הפשיל שרוולים. ראשית כל פנה להפעיל את המיזוג ברכבו והחל מעביר ביחד איתי את הילדים אל תוך רכבו. גם את החבילות והמזוודות העביר עמי אל תא המטען שברכבו. רק לאחר מכן החל לטפל בתקלה עצמה.

בדק את הענינים עם רמי בצוותא, העניק לו את שהיה דרוש, הוציא מן הרכב גלוני מים, ושטף את האווירה במלל נעים, מרגיע ומעודד. ברגע מסוים, כאשר נכח האברך לראות שרמי אינו מצויד במכשיר קשר סלולארי, הושיט לו את הפלאפון שברשותו באדיבות רבה: "התקשר לגרר, התקשר הביתה, סדר את ענייניך". רמי בהה בשליח הישועה הזה כאינו מאמין. עולם הפוך ראה, החרדים האלה... שמהם תצמח עזרה כה חמימה ונעימה? מי פילל, מי מילל.

שוחח מהפלאפון והסדיר את העניינים אולם הפעם היה קולו חרישי, כאילו נעטף במין רך ורכות. השיב את המכשיר במילות תודה מגמגמות אל האברך מבית שמש זה העלוקה והטפיל, אשר הואיל לקום לרגע מעל הוורידים של המדינה, להיות חילוני לרגעים, לתרום משהו למען היישוב.

למעשה יכולים היינו לעזוב את המקום, להותיר את רמי לחכות לבדו עם רכבו לגרר, אלא שזה מבית שמש לא מיהר על אף השעה, על אף המצב. נותר עוד קמעא לשהות עם רמי, הרעיף עליו חביבות ולבביות במידה טובה. לא סר מן המקום עד שהכל מסודר היה על הצד היותר טוב.

טרם יצאנו לדרך נפנה עמי האברך לצדדים ולחש לי: "שמע, עשה טובה ליהודי, הענק לו את דמי הנסיעה אף אם למעשה לא הביאך הביתה. הבן, נהג מונית הוא זה, מדוכדך ועייף גם בלאו הכי. תן לו לפחות להרגיש

פנינה לשבת
בענייני הלכה ואגדה

השקיעה מוקדמת...

בשעת הדחק, מותר להתפלל מנחה לאחר השקיעה?

נחלקו הראשונים עד מתי זמן תפילת מנחה, האם הוא עד השקיעה או עד צאת הכוכבים. בשו"ע וברמ"א (או"ח, סי' רלג) פסקו, שכשנוהגים להתפלל ערבית לאחר צאת הכוכבים, אפשר להתפלל מנחה אפילו אחר השקיעה עד סמוך לצאתה, ע"ש. ולכן, לכתחילה יש להתפלל מנחה עד השקיעה, אך אם נתעכב הציבור ולא התפללו לפני השקיעה (וכגון שהמתניו להתאספות המנין), רשאים להתפלל גם לאחר שקיעת החמה, בתוך י"ג וחצי דקות (בשעות זמניות. כן מבואר ברמב"ם בפי"ה בברכות דף טז) ובשורת פאר הדור (סי' מד וב"י [סי' נח] ועוד). ומאידך, דעת החזו"א (דינים והנהגות ח"א, ה, ה), להחמיר שלא להתפלל מנחה אחר השקיעה אפילו בדיעבד. והנה, כתב המשנה ברורה (שם, סי' ק"ז), שמאחר ויש פוסקים רבים שחולקים על

משולחנו של העורך

השו"ע והרמ"א וסוברים שזמנה הוא עד השקיעה, מוטב להתפלל ביחידות לפני השקיעה מאשר בציבור לאחר השקיעה. ומאידך, דעת מרן הגר"ע יוסף זצ"ל (שו"ת 'יהודי', ח"ה סי' כב ע"ש) והאור לציון (ח"ב, טו, ד) והשבט הלוי (ח"ט, סי' מה) ע"פ דברי היעב"ץ במור וקציעה (סי' רלג, וכן מפורש בשו"ת שואל ומשיב [מהדורג, סי' רמז]), שמוטב להתפלל עם הציבור לאחר השקיעה בתוך הזמן הנ"ל, מאשר ביחידות לפני השקיעה, שהרי מצות תפילת המנחה עד הערב, ולמה תדחה בחינם תפילת הציבור שהקפידו עליה חז"ל, ותפילת הציבור נשמעת לפני ה' תמיד (כמבואר בברכות דף ד, ועוד). וע"ע באור לציון שכתב (ומקור דבריו מהביאה"ל), שלאחר השיעור הנ"ל בדיעבד יעשה תנאי, ע"ש. ולאחר זמן נדפס משנה ברורה 'תפארת' (ח"ב), ושם בהסכמת הראש"ל הגר"י יוסף שליט"א (בסופה) האריך בדיון זה, והביא ממש"כ מרן הגר"ע יוסף זצ"ל בדיון זה בשו"ת יביע אומר (ח"ז, א"ח סי' לד) ע"ש.

ספרים בבית = לומדים גם בבית!
ש"ס, טור שו"ע, רמב"ם וכו' - במחירים הזולים בארץ (למט"ם בלבד). מתחרה בכל הצעות מחיר. משולחים לכל הארץ. **052-7176882**

העלון מוקדש לעילוי נשמת ידידנו הבלתי נשכח, שהזיל מכספו במשך שנים רבות להחזקת העלון, ורדף צדקה וחסד, אוהב תורה ולומדיה שהלך מאתנו בטרם עת, ה"ה יהודה אסייג בן יוסף ומרקו ז"ל. ת.נ.צ.ב.ה. משתתפים בצער המשפחה היקרה, המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון.

לעילוי נשמת דניאל הכמת בן דוד, אליהו בן חנה יונה, הרה"צ אליעזר בן מנוור זצוק"ל, שושנה פורן בת טאוס, חנה יונה בת רומיה, פרבין נמכי בת עוסטיגיא, שולמית חווה בת הר"ר רפאל ז"ל, שושנה רוזט בת שלום.

לדפואת ראובן בן שרה, נסים בן חורם, מונירה בת פרבין נמכי, אביעד מאיר יהודה בן עדיה בתושח"י

העלון מוקדש להצלחת ברו"ג ישי בן אילה, רחמים בן מונירה, עידן ולילך בני מרים, משפ' מנצור וכל התורמים והמסייעים בהפצה. אליהו בן אילה